

Samenvatting

De Wet energietoeslag 2023 is onlangs in werking getreden. Daarmee hebben gemeenten de bevoegdheid gekregen om eind 2023/begin 2024 een eenmalige energietoeslag toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Het college stelt daartoe de Beleidsregels energietoeslag 2023 gemeente Maastricht vast. Daarin verruimt het college de inkomensgrens van 120% naar 130% van het sociaal minimum. De hoogte van de energietoeslag 2023 wordt € 800,- voor huishoudens die al een energietoeslag 2022 van in totaal € 1.800,- hebben ontvangen. In die € 1.800,- zat namelijk al een voorschot van € 500,- op de energietoeslag 2023. Huishoudens die nu voor het eerst in Maastricht voor een energietoeslag in aanmerking komen, krijgen € 1.300,-. Is echter een energietoeslag 2022 in een andere gemeente ontvangen en bedroeg die ook € 1.800,- dan wordt ook hier een energietoeslag 2023 verstrekt van € 800,-.

Beslispunten

1. Instemmen met de Beleidsregels energietoeslag 2023 gemeente Maastricht.
2. Instemmen met het voorstel de in de december-circulaire 2023 beschikbaar komende Rijksmiddelen voor de energietoeslag 2023 van in totaal € 8.604.947,- in te zetten voor de energietoeslag 2023.
3. Ermee akkoord gaan een bedrag van € 3.181.600,- aan baten 2023 bestaande uit restantbudgetten gemeentelijke energietoeslagen 2022 en uit middelen bestemd voor de aanpak van energiearmoede, vermeld in de december-circulaire 2022 en de mei-circulaire 2023, eveneens in te zetten voor de energietoeslag 2023.
4. Akkoord gaan met het voorstel de volgens de prognose in 2023 niet benutte Rijksmiddelen en baten 2023, in totaal een bedrag van € 4.406.500,-, te storten in een overloopreserve energietoeslagen ter dekking van de uitgaven energietoeslag 2023 die volgens de prognose nog in 2024 worden gemaakt.
5. Akkoord gaan met het voorstel het deel van de overloopreserve dat in 2024 naar verwachting niet zal worden benut, zijnde een bedrag van € 1.046.500,-, te reserveren voor het dekken van uitgaven en uitvoeringskosten van een nog in december 2023 door het college nader vast te stellen vangnetregeling energiekosten buitenlandse studenten.
6. Akkoord gaan met het voorstel het bedrag van € 78.328,- vermeld in de decembercirculaire 2022 en bedoeld voor de verdere implementatie van het Breed Offensief, als overloopreserve toe te voegen aan het personele budget van taakveld 6.5.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 7 november 2023:

Conform.

Collegievoorstel

1. Aanleiding

De Wet energietoeslag 2023 maakt het mogelijk dat gemeenten in 2023 een energietoeslag kunnen verstrekken en dat het college van burgemeester en wethouders in dit verband beleidsregels kan vaststellen. Bijvoorbeeld over wie tot de doelgroep behoort, wat de inkomensgrens is, welk inkomen over welke periode in aanmerking wordt genomen en hoe hoog de toeslag 2023 wordt. In bijgaande Beleidsregels energietoeslag 2023 gemeente Maastricht is e.e.a. verder uitgewerkt.

Er wordt thans ingezet op het oprekken van de inkomensgrens naar 130% van het sociaal minimum (de toepasselijke bijstandsnorm). Ook huishoudens met een inkomen tussen de 120% en 130% van het sociaal minimum ervaren hoge energielasten. De hoogte van de energietoeslag 2023 gaat € 800,- bedragen voor huishoudens die al een energietoeslag 2022 van in totaal € 1.800,- hebben ontvangen. In die € 1.800,- zat namelijk al een voorschot van € 500,- op de energietoeslag 2023.

Voor huishoudens die nu voor het eerst in Maastricht voor een energietoeslag in aanmerking komen, wordt de toeslag € 1.300,-. Is echter een energietoeslag 2022 in een andere gemeente ontvangen en bedroeg die ook € 1.800,- dan wordt ook hier een energietoeslag 2023 verstrekt van € 800,-. In de paragraaf 'Gewenste situatie' en in de paragraaf 'Financiën' volgt een meer uitgebreide onderbouwing. Onder andere over het inzetten van eerdergenoemde resterende middelen energietoeslag 2022, maar ook over het eveneens inzetten van nog onbenutte middelen uit eerdere gemeentecirculaires voor de energietoeslag 2023 en een vangnetregeling voor buitenlandse studenten.

Tenslotte strekt het collegevoorstel er voorts toe dat nog een overloopreserve wordt opgevoerd voor de verdere implementatie in 2024 van de wet 'Breed offensief' (een wijziging van de Participatiewet in januari en juli 2023).

2. Context

- de Participatiewet;
- de Wet energietoeslag 2023.

3. Gewenste situatie

Het college van burgemeester en wethouders kiest ervoor de beleidsregels voor de energietoeslag 2023 waar mogelijk te laten aansluiten op die van 2022 met als doel zoveel mogelijk huishoudens die de toeslag in 2022 hebben ontvangen automatisch voor de toeslag 2023 in aanmerking te laten

komen. Daartoe zullen in ieder geval weer huishoudens worden gerekend die een zelfstandige woning bewonen en een eigen energiecontract hebben en die leven van een bijstandsuitkering en/of gebruik hebben gemaakt van de gemeentelijke minimaregelingen. Ook ouderen met alleen AOW met eventueel nog een klein pensioen erbij die de energietoeslag 2022 nog op aanvraag hebben ontvangen, zullen voor automatische toekenning in aanmerking worden gebracht.

De overige groep zelfstandig wonende huishoudens die de energietoeslag in 2022 op aanvraag heeft ontvangen (bijvoorbeeld werkenden met een klein inkomen) zal via het Inlichtingenbureau, het huidige inkomen worden opgevraagd. De verwachting is dat ook een heel groot deel van deze huishoudens vervolgens voor de toeslag 2023 in aanmerking komt. Ook deze groep krijgt het geld dan automatisch uitgekeerd. De inkomenstoets door het inlichtingenbureau die voor heel veel andere gemeenten wordt toegepast is door het ministerie van SZW samen met de Autoriteit Persoonsgegevens AVG-proof bevonden.

Rest dan nog de groep zelfstandig wonende huishoudens die toch een aanvraag zullen moeten indienen. Deze groep wordt groter omdat gekozen wordt voor uitbreiding van de inkomensgrens. Ook huishoudens met een inkomen dat niet hoger is dan 130% van het sociaal minimum ervaren hoge energielasten. Afgelopen winter kon een deel van deze huishoudens, namelijk het deel met de hoogste energie-uitgaven, via het Noodfonds energiekosten huishoudens worden geholpen. Nu wordt de hele groep binnen de reikwijdte van de energietoeslag 2023 gebracht. Dat wordt ook mogelijk gemaakt doordat na afronding van de uitvoering van de energietoeslag 2022 bleek dat er toch een deel van de ontvangen Rijksmiddelen niet hoefde te worden aangesproken. Ook bij de gemeentelijke regeling tegemoetkoming energiekosten studenten winter 2022/2023 bleef een deel van het budget onbenut.

Daarnaast heeft het Rijk in de decembercirculaire 2022 en in de meicirculaire 2023 nog extra middelen beschikbaar gesteld voor bestrijding van energiearmoede. Alle beschikbare middelen worden nu toegevoegd aan een overloopreserve energietoeslagen.

De ruimere middelen laten ook toe dat voor huishoudens die in Maastricht voor het eerst voor een energietoeslag in aanmerking komen de toeslag maximaal € 1.300,- bedraagt. Voor huishoudens die naar Maastricht zijn verhuisd wordt de hoogte dan wel afgestemd op een eventueel elders ontvangen energietoeslag 2022. Bedroeg de energietoeslag in de andere gemeente meer dan € 1.300,- dan wordt het meerdere gekort op de energietoeslag 2023.

Een voorbeeld:

Een huishouden is in de zomer van 2023 naar Maastricht verhuisd en heeft een inkomen van 115% van het sociaal minimum. In de vorige gemeente is een energietoeslag 2022 ontvangen van in totaal € 1.800,-. Dit betekent dat het huishouden in Maastricht dan voor 2023 een energietoeslag krijgt van € 800,-.

Een ander voorbeeld:

Een huishouden dat al langer in Maastricht woont en een inkomen heeft van 125% van het sociaal minimum krijgt nu door het oprekken van de inkomensgrens voor het eerst een energietoeslag. Die bedraagt dan € 1.300,-.

Nog een voorbeeld:

Een huishouden is in de zomer naar Maastricht verhuisd en ontvangt bijstand. De energietoeslag wordt dan automatisch verstrekt. Omdat het huishouden in de vorige gemeente een energietoeslag van € 1.300,- had gekregen, wordt de hoogte van de energietoeslag 2023 € 1.300,-.

Let wel: Huishoudens die in Maastricht al een energietoeslag 2022 hebben ontvangen van in totaal € 1.800,- en aanspraak kunnen maken op de energietoeslag 2023, krijgen niet meer dan € 800,-.

Gefaseerde uitvoering

Zoals eerder aangegeven, is het de bedoeling de energietoeslag 2023 aan zoveel mogelijk huishoudens automatisch toe te kennen. Het streven is de hele groep die daarvoor in aanmerking komt eind november 2023 de toeslag te verstrekken. Direct daarna eind november/begin december 2023 zal het aanvraagformulier online beschikbaar komen. Dit om te voorkomen dat huishoudens die de toeslag automatisch gaan krijgen onnodig gaan aanvragen. Dat leidt niet alleen voor deze groep tot ongewenste complicaties in de uitvoering maar werkt ook vertragend op de gehele uitvoering dus ook voor de groep die echt aangewezen is op het aanvragen van de toeslag.

Voor deze laatste groep geldt overigens een ruime aanvraagtermijn. Er kan namelijk tot 1 juli 2024 worden aangevraagd. Aanvragers zullen vooral huishoudens zijn die een inkomen hebben tussen 120% en 130% van het sociaal minimum en huishoudens met eveneens een laag inkomen die in 2023 naar Maastricht zijn verhuisd maar geen bijstand ontvangen. Een inschatting is dat het totale aantal huishoudens dat de energietoeslag zal aanvragen rond de 2200 huishoudens ligt. Het aantal huishoudens dat de energietoeslag automatisch zal ontvangen, wordt geprognosticeerd op zo'n 9100.

Studenten

Studenten zijn uitgesloten van de energietoeslag 2023. Voor de Nederlandse studenten is er namelijk een aparte regeling die door DUO wordt uitgevoerd. De buitenlandse studenten kunnen geen aanspraak maken op de energietoeslag 2023 omdat dit een vorm is van categoriale bijzondere bijstand en er geen recht op bijstand bestaat. Omdat zich echter ook onder buitenlandse studenten schrijnende energiearmoede kan voordoen, wordt nog onderzocht hoe vorm kan worden gegeven aan een eigen gemeentelijk vangnet. Daarbij moet wel al duidelijk zijn dat dit mede begrensd wordt door de regeling van DUO. De tegemoetkoming zal daarom niet hoger kunnen uitvallen dan die van DUO. Ook voor de inkomensgrens zal naar de regeling van DUO worden gekeken. De precieze regeling zal nog concreet worden uitgewerkt.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

N.v.t.

5. Effect op de openbare ruimte

N.v.t.

6. Personeel en organisatie

De uitvoering van de energietoeslag 2023 zal voor overgrote deel weer door externe inhuur worden gedaan. Voor de kostenraming is gekeken naar de uitvoeringskosten energietoeslag 2022. Daarbij ging het om afgerond € 800.000,-. Het merendeel van de kosten ging zitten in het afhandelen van zo'n 3100 aanvragen via extern ingehuurd personeel. De uitvoering van de energietoeslag 2023 laat een iets ander beeld zien. Een groter deel van de doelgroep krijgt de toeslag eind 2023 automatisch.

Ook hier zijn kosten aan verbonden (voorbereiden en controleren van lijstwerk, ICT, brieven opstellen en versturen, etc.) .Een inschatting is dat de uitvoeringskosten rond de € 100.000,- zullen liggen, merendeels door inzet van extern personeel. Omdat meer automatisch wordt verstrekt, wordt het aantal aanvragen lager ingeschat. Vanaf medio december 2023 tot eind juni 2024 zullen de verwachte 2200 aanvragen worden afgehandeld, hoofdzakelijk door gebruik te maken van extern personeel. De kosten voor 2024 worden geraamd op zo'n € 500.000,-. Uiteindelijk zal in juli 2024 de balans worden opgemaakt.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

In onderstaand schema wordt ingegaan op de lasten en baten rondom de energietoeslag 2023. Onderaan het schema wordt per post een nadere toelichting gegeven. Omdat de uitgaven gebaseerd zijn op een prognose van de potentiële doelgroep en de daadwerkelijke uitgaven (ook die van een eventueel vangnet voor buitenlandse studenten) pas in de loop van 2024 zichtbaar worden, wordt gekoerst op een ruim budget energietoeslag 2023 en een ruime overloopreserve energiemaatregelen.

Schematisch overzicht lasten en baten.

		Omschrijving	I/S	2023	2024
				(x € 1.000)	(x € 1.000)
Lasten					
Voorliggende collegevoorstel	A	Beleidsregels energietoeslag 2023	I	7.280,0	2.860,0
Uitvoeringskosten (beslispunt 5)	B	Uitvoeringskosten	I	100,0	500,0
(beslispunt 4)	C	Vangnetregeling buitenlandse studenten	I		1.046,5
		Storting in de overloopreserve energietoelagen	I	4.406,5	0,000
Totaal				11.786,5	4.406,5
Baten					
Nieuwe dekking (beslispunt 2)	D	Decembercirculaire 2023 Rijksmiddelen energietoeslag 2023	I	-8.604,9	
Voorliggend collegevoorstel (beslispunt 3)	E	Decembercirculaire 2022 Bijzondere Bijstand Energie	I	-344,0	

Collegevoorstel

Voorliggend collegevoorstel (beslispunt 3)	F	Mei-circulaire 2023 Flankerend beleid energiearmoede	I	-430,2	
Collegevoorstel 16 mei 2023 en Voorliggend collegevoorstel (beslispunt 3)	G	Restant noodfonds huishoudens	I	-55,4	
Voorliggend collegevoorstel (beslispunt 3)	H	Restant energietoeslag 2022 (reeds bestaande overloopreserve)	I	-1.226,0	
Voorliggend collegevoorstel (beslispunt 3)	I	Restant Tegemoetkoming Energiekosten studenten winterseizoen 2022/2023 (reeds bestaande overloopreserve)	I	-1.126,0	
		Onttrekking uit de overloopreserve	I	0,000	-4.406,5
Totaal				-11.786,5	-4.406,5

Ad A.

Op basis van een prognose, onder meer op grond van CBS-cijfers van het aantal huishoudens met een inkomen dat niet hoger is dan 130% van het sociaal minimum, worden voor 2023 uitgaven verwacht van zo'n € 7,280 mln. Voor dat jaar zal het vrijwel geheel gaan om de automatisch verstrekte energietoeslagen 2023 aan de groep die ook een energietoeslag in 2022 heeft gehad. Voor 2024 is de verwachting dat zo'n € 2,860 mln. wordt uitgegeven. Hier betreft het vooral energietoeslagen 2023 die op aanvraag zullen worden verstrekt en dan vooral aan huishoudens met een inkomen tussen de 120% en 130% van het sociaal minimum.

Ad B.

De uitvoeringskosten 2023 vallen een stuk lager uit dan die van 2024. Voor de energietoeslagen die in 2024 worden verleend, zal een aanvraagproces moeten worden doorlopen. Dat is arbeidsintensief, waardoor de uitvoeringskosten toenemen.

Ad C.

Uitgaande van de onder A en B vermelde uitgaven, zou er eind 2023 een bedrag aan baten moeten resteren van zo'n € 4.406.500. Het is de bedoeling dit bedrag in een overloopreserve op te nemen voor nog in 2024 te maken uitgaven energietoeslag 2023. Die uitgaven worden op basis van eerdergenoemde prognose geraamd op € 3,360 mln. Liggen de daadwerkelijke uitgaven rond dit bedrag dan resteert straks zo'n € 1.046.500. Omdat er nog een vangnetregeling voor energiekosten komt voor buitenlandse studenten die in de eerste helft van 2024 wordt uitgevoerd, wordt voorgesteld die middelen daarvoor alvast te reserveren. De vangnetregeling zal in december 2023 nog aan het college ter vaststelling worden aangeboden. Blijkt medio 2024 dat er nog middelen resteren dan zullen deze vrijvallen.

Ad D.

De rijksmiddelen die hier zijn vermeld, worden pas per december-circulaire 2023 beschikbaar gesteld. Omdat gemeenten al via een circulaire van SZW van 15 september 2023 (dus langs formele weg) kennis hebben genomen van de nieuwe Rijksmiddelen kan met redelijke zekerheid worden gesteld dat de uiteindelijke bedragen in de december-circulaire 2023 niet of nauwelijks zullen afwijken.

Ad E en F.

Deze aparte middelen uit de december-circulaire 2022 en de mei-circulaire 2023 waren bedoeld voor bijvoorbeeld extra uitgaven bijzondere bijstand of voor beleidsintensivering. Beiden om energiarmede tegen te gaan. De gelden zijn tot nu toe echter onbenut gebleven, mede vanwege de al ruime inzet van andere maatregelen van Rijk en gemeente om de gevolgen van de energiecrisis te dempen. Geheel in lijn met die doelstelling worden ze nu ingezet voor de gemeentelijke energietoeslag 2023.

Ad G.

In het collegevoorstel van 16 mei 2023 is onder meer bepaald de niet benutte bedragen van het Noodfonds energiekosten huishoudens onder te brengen binnen het uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie 2023-2026, en deze te bestemmen voor de meerjarige lokale isolatie aanpak. Dit met uitzondering van een bedrag, gelijk aan de in de acute fase tot 1 juli 2023 uitgekeerde middelen, als reservering voor een eventueel vangnet voor buitenlandse studenten ter compensatie van energiekosten in de winter van 2023/2024.

In die nota werden de uitgekeerde middelen grofweg begroot op € 100.000,-. Feitelijk bedroegen de uitgaven € 55.412,17. Dit bedrag wordt nu toegevoegd aan het budget voor energietoeslag

2023 en komt daarmee, overeenkomstig voornoemd collegevoorstel, uiteindelijk ook ten goede aan een vangnetregeling voor buitenlandse studenten.

Ad H.

Het werd pas medio 2023 duidelijk of en zo ja hoeveel er resteerde van de middelen die de gemeente van het Rijk kreeg voor de energietoeslag 2022. Ondanks een hoog bereik van bijna 93% van de doelgroep bleef er een bedrag over van rond de € 1,226 mln. Door het bedrag nu in te zetten voor de energietoeslag 2023 kan de doelgroep worden uitgebreid naar huishoudens met een inkomen tussen de 120% en 130% van het sociaal minimum en kan de toeslag voor huishoudens die hem voor het eerst aanvragen en ontvangen maximaal € 1.300,- bedragen. De precieze hoogte is afhankelijk van de hoogte van een energietoeslag 2022 die eventueel in een vorige gemeente werd ontvangen.

Ad I.

De studentenregeling was een alternatieve regeling gericht op studentenhuishoudens met een vergelijkbare woonsituatie en een vergelijkbaar inkomen als huishoudens die aanspraak konden maken op de energietoeslag.

Omdat er nauwelijks zicht was op de inkomens- en huisvestingssituatie van studenten werd het budget dat studentensteden eind 2022 ontvingen, achteraf beschouwd, door het Rijk ruim geraamd. Uiteindelijk bleek de doelgroep kleiner dan gedacht en bleek ook het aantal studenten dat voor een tegemoetkoming in aanmerking kon worden gebracht beperkt. Het restant wordt nu eveneens breed ingezet voor de energietoeslag 2023 en voor een vangnetregeling voor buitenlandse studenten.

- Inzet middelen uit de december-circulaire 2022

Met dit collegevoorstel wordt ook nog nader invulling gegeven aan middelen die eerder, in de december-circulaire 2022, beschikbaar zijn gesteld voor een verdere implementatie 'Breed offensief'.

Met 'Breed offensief' wordt bedoeld op de wijzigingen van de Participatiewet die per 1 januari 2023 en 1 juli 2023 in werking zijn getreden. Vooral de op re-integratie gerichte wijzigingen die per 1 juli 2023 zijn gaan gelden, vergen nog de nodige implementatiewerkzaamheden in 2024. Het voorstel is de personele kosten die daarmee zijn gemoeid (deels) te dekken uit de € 78.328 die in de december-circulaire 2022 worden vermeld en deze middelen daarvoor op te nemen in een overloopreserve implementatie 'Breed offensief' 2024 (*beslispunt 6*).

9. Aanbestedingen

N.v.t.

10. Participatie tot heden

N.v.t.

11. Voorstel

1. Instemmen met de Beleidsregels energietoeslag 2023 gemeente Maastricht.
2. Instemmen met het voorstel de in de december-circulaire 2023 beschikbaar komende Rijksmiddelen voor de energietoeslag 2023 van in totaal € 8.604.947,- in te zetten voor de energietoeslag 2023.
3. Ermee akkoord gaan een bedrag van € 3.181.600,- aan baten 2023 bestaande uit restantbudgetten gemeentelijke energietoeslagen 2022 en uit middelen bestemd voor de aanpak van energiearmoede, vermeld in de december-circulaire 2022 en de mei-circulaire 2023, eveneens in te zetten voor de energietoeslag 2023.
4. Akkoord gaan met het voorstel de volgens de prognose in 2023 niet benutte Rijksmiddelen en baten 2023, in totaal een bedrag van € 4.406.500,-, te storten in een overloopreserve energietoeslagen ter dekking van de uitgaven energietoeslag 2023 die volgens de prognose nog in 2024 worden gemaakt.
5. Akkoord gaan met het voorstel het deel van de overloopreserve dat in 2024 naar verwachting niet zal worden benut, zijnde een bedrag van € 1.046.500,-, te reserveren voor het dekken van uitgaven en uitvoeringskosten van een nog in december 2023 door het college nader vast te stellen vangnetregeling energiekosten buitenlandse studenten.
6. Akkoord gaan met het voorstel het bedrag van € 78.328,- vermeld in de decembercirculaire 2022 en bedoeld voor de verdere implementatie van het Breed Offensief, als overloopreserve toe te voegen aan het personele budget van taakveld 6.5.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Na vaststelling van de beleidsregels energietoeslag 2023 zal de toeslag overeenkomstig de gefaseerde uitrol aan de Maastrichtse huishoudens die ervoor in aanmerking komen hetzij automatisch of na aanvraag worden verstrekt.